

**MINISTER ROLNICTWA
I ROZWOJU WSI**

Warszawa, dnia 30 stycznia 2012 r.

UEM-wpr-0703-3/12(60 -jd)

**Senacka Komisja Ustawodawcza
Senat RP**

**Pan
Piotr Zientarski
Przewodniczący
Komisji Ustawodawczej
Senatu RP**

Panie Przewodniczący!

W odpowiedzi na pismo BPS/KU-034/31-1/12 z dnia 20 stycznia 2012 r., w sprawie przekazania opinii do projektu uchwały w sprawie wezwania Rządu RP, Parlamentu Europejskiego i Rady Europejskiej do aktywnego działania na rzecz wprowadzenia równych i niedyskryminujących zasad podziału między państwa członkowskie Unii Europejskiej środków na dopłaty bezpośrednie dla rolników, uprzejmie informuję, że likwidacja dużych różnic w poziomie płatności bezpośrednich pomiędzy państwami członkowskimi oraz wyrównanie tych płatności w skali Unii Europejskiej było jednym z kluczowych postulatów w Stanowisku Rządu RP do *Komunikatu Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów - WPR do 2020 r.: sprostać wyzwaniom przyszłości związanym z żywnością, zasobami naturalnymi oraz aspektami terytorialnymi* (dokument KOM(2010)672), przygotowanym przez Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi i przyjętym przez Komitet ds. Europejskich w dniu 4 lutego 2011 r.

Kwestia ta była również konsekwentnie podejmowana przez Ministra Rolnictwa na forum instytucji UE, w licznych kontaktach dwustronnych z państwami członkowskimi oraz na konferencjach międzynarodowych poświęconych WPR po 2013 r. Przejawem aktywności Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi w dążeniu do zlikwidowania różnic w wysokości płatności bezpośrednich w UE było m.in.:

- Uzyskanie pod koniec 2008 r., w ramach Przeglądu WPR, wspólnej deklaracji Komisji Europejskiej i Rady UE w sprawie przeanalizowania problemu dużego zróżnicowania płatności bezpośrednich w skali UE;
- Podpisanie w 2010 r. trzech deklaracji i wspólnego stanowiska państw członkowskich, w których odniesiono się do kwestii nowych zasad dystrybucji płatności bezpośrednich, postulując odejście od kryteriów historycznych;
- Postulowanie w trakcie dyskusji nad Komunikatem Komisji na posiedzeniach Rady UE ds. Rolnictwa i Rybołówstwa w dniach 29-30 listopada 2010 r., w dniach 13-14 grudnia 2010 r., w dniu 24 stycznia 2011 r. oraz w dniu 17 marca 2011 r. zmiany kryteriów alokacji środków na płatności bezpośrednie pomiędzy państwa członkowskie i uzyskanie w Konkluzjach Prezydencji węgierskiej, podsumowujących dyskusję nad ww. Komunikatem, zapisu o odejściu od kryteriów historycznych;
- Wysłanie w dniu 27 maja br. apelu do polskich eurodeputowanych o podjęcie aktywnych działań na forum Parlamentu Europejskiego (PE), mających na celu wprowadzenie korzystnych zapisów, m.in. w zakresie płatności bezpośrednich, w odpowiedzi na przyjęty przez Komisję Rolnictwa i Rozwoju Wsi PE projekt rezolucji PE ws. WPR do 2020 r.;
- Zorganizowanie przez Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi w dniu 16 czerwca 2011 r. w Warszawie międzynarodowej konferencji wysokiego szczebla: „*Płatności bezpośrednie w ramach WPR 2020*”, w której udział wzięli przedstawiciele administracji rządowych państw członkowskich UE, Parlamentu Europejskiego oraz Komisji Europejskiej. Zaproszeni zostali również reprezentanci Parlamentu RP, środowisk naukowych, związków i organizacji rolniczych zrzeszonych w COPA-COGECA, a także administracji państwowej, współpracującej z MRiRW w zakresie WPR. Celem dyskusji było porównanie i przybliżenie stanowisk państw członkowskich wobec przyszłego kształtu płatności bezpośrednich w ramach WPR po 2013 r. Dyskusja potwierdziła różnorodność stanowisk państw członkowskich, które przedstawiały rozmaite podejścia i argumenty w zakresie wyznaczania obiektywnych kryteriów podziału płatności bezpośrednich.

Obecne zróżnicowanie poziomu wsparcia bezpośredniego w Unii Europejskiej wynika z historycznych kopert płatności bezpośrednich, ustalonych na podstawie takich kryteriów,

jak obszar bazowy, pułapy premii oraz maksymalne gwarantowane ilości z okresu referencyjnego. Ww. kryteria stosowane są w odniesieniu do wszystkich państw członkowskich. W przypadku Polski ustalenia podjęte w przedmiotowym zakresie są wynikiem zakończonych w grudniu 2002 r. negocjacji i obowiązują od początku przystąpienia Polski do Unii Europejskiej.

Znaczne różnice w poziomie wsparcia, w przeliczeniu na hektar, występują nie tylko pomiędzy państwami członkowskimi, ale także pomiędzy regionami w danym państwie członkowskim, co wynika ze stosowania różnych modeli systemu płatności bezpośrednich.

Należy wyjaśnić, że o przyznaniu płatności i ich wysokości nie decyduje narodowość rolnika. Obcokrajowcy, jeśli posiadają grunty rolne w Polsce, mogą ubiegać się o przyznanie płatności na takich samych zasadach i w takiej samej wysokości, jakie obowiązują polskich rolników. W związku z powyższym dotychczas to położenie gospodarstwa rolnego na terenie danego kraju wyznacza warunki naliczania płatności bezpośrednich.

Należy również zauważyć, że w ramach wspólnej organizacji rynków poziom wsparcia cenowego w państwach członkowskich, mierzony wysokością cen instytucjonalnych (referencyjnych, interwencyjnych), jest jednakowy.

Płatności w „nowych” państwach członkowskich (UE – 12), w tym również w Polsce, wprowadzane są stopniowo, zgodnie z wynegocjowanym harmonogramem dochodzenia do pełnego poziomu płatności stosowanych w państwach UE-15 (zasada *phasing-in*). W związku z powyższym poziom tego wsparcia wzrasta corocznie (do momentu osiągnięcia wartości 100%, tj. w przypadku Polski do roku 2013) i począwszy od 2004 r. kształtował się w sposób następujący: 25%, 30%, 35%, 40%, 50%, 60%, 70% a w 2011 r. wynosi 80 % poziomu płatności stosowanych w UE - 15.

W celu zminimalizowania różnicy w wysokości wsparcia bezpośredniego w Polsce i w krajach UE – 15, Polska stosuje uzupełniające krajowe płatności bezpośrednie (*z ang. Complementary National Direct Payments - CNDP*), które mogą być stosowane w wysokości do 30%¹ płatności stosowanych w krajach UE – 15. Oznacza to, że już od 2010 r. całkowite wsparcie skierowane do polskich producentów (unijne i krajowe) wynosi 100% płatności stosowanych w UE-15.

Dzięki zgłaszanym przez Polskę, jak również inne państwa członkowskie postulatami w tym zakresie, konieczność wprowadzenia zmian w obecnie funkcjonującym systemie

¹⁾ Z uwagi na stopniowe zwiększanie udziału budżetu unijnego (zgodnie z zasadą *phasing-in*), w latach 2011-2012 maksymalna wysokość uzupełnienia krajowego będzie mogła wynieść odpowiednio 20% i 10% pełnej koperty płatności.

została dostrzeżona również przez Komisję Europejską (KE), co znalazło odzwierciedlenie w Komunikacie z dnia 18 listopada 2010 r.: „*WPR do 2020 r.: sprostać wyzwaniom przyszłości związanym z żywnością, zasobami naturalnymi oraz aspektami terytorialnymi*”, który zawiera stwierdzenie, iż „(...) zreformowana WPR powinna obejmować bardziej ekologiczny i opierający się na sprawiedliwym podziale środków pierwszy filar (...)”.

Również Parlament Europejski (PE) w swojej rezolucji z dnia 23 czerwca 2011 r. w sprawie WPR do 2020 r.: sprostać wyzwaniom przyszłości związanym z żywnością, zasobami naturalnymi oraz aspektami terytorialnymi (2011/2051(INI)), domaga się „sprawiedliwego rozdziału środków WPR na pierwszy i drugi filar zarówno pomiędzy państwa członkowskie, jak i pomiędzy rolników w tych państwach członkowskich, przy czym pragmatyczne podejście powinno stanowić podstawę dla tworzenia obiektywnych kryteriów; sprzeciwia się dużym różnicom przy podziale tych środków wśród państw członkowskich; jest zdania, że wymaga to stopniowego odejścia od historycznych wartości referencyjnych, wychodzących obecnie z użycia, i zastąpienia ich po zakończeniu okresu przejściowego płatnościami sprawiedliwymi, czyli lepiej rozdzielonymi między państwa, różne sektory rolnictwa i rolników; oznacza to również zwiększenie efektywności płatności, ich lepsze ukierunkowanie i zwiększenie ich waloru zachęty, aby przyczynić się do ukierunkowania rolnictwa na bardziej zrównoważone systemy rolnicze”.

Przedstawiona przez KE w październiku 2011 r., propozycja legislacyjna w zakresie płatności bezpośrednich przewiduje stopniowe zwiększanie wysokości wsparcia w tych państwach członkowskich, w których jest ono niższe niż 90% średniej unijnej, w wyniku odpowiedniego zmniejszenia płatności w państwach, w których wysokość wsparcia przekracza tę średnią. Propozycja ta nie spotkała się ani z poparciem ze strony nowych państw członkowskich, które oczekiwały odejścia od kryteriów historycznych, ani ze strony starych państw członkowskich, które zaprotestowały przeciwko obniżeniu wsparcia bezpośredniego.

Warto zaznaczyć, że m.in. dzięki aktywności i determinacji Ministra Rolnictwa w ostatnich latach, udało się przekonać wiele państw członkowskich, jak i Komisję Europejską, że powierzchnia użytków rolnych jest właściwym i zasadniczym kryterium, które powinno decydować docelowo o wysokości kopert krajowych płatności bezpośrednich.

Po publikacji pakietu legislacyjnego przez Komisję Europejską, Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi zwrócił się do organizacji i związków rolniczych, ale również do uczelni rolniczych i instytutów badawczych z prośbą o analizę propozycji Komisji i pomoc w określeniu rozwiązań, które byłyby najkorzystniejsze dla polskich rolników i polskiego

społeczeństwa. Aktualnie w Ministerstwie Rolnictwa i Rozwoju Wsi finalizowane są prace nad przygotowaniem projektu stanowiska Rządu RP do propozycji legislacyjnych Komisji Europejskiej w zakresie WPR po 2013 r. Po przyjęciu projektu stanowiska przez Komitet ds. Europejskich, będzie ono podstawą do udziału przedstawicieli Polski w dalszych pracach nad reformą WPR na forum UE.

Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi prowadzi intensywne konsultacje, także na forum UE, zmierzające do wypracowania takiego kształtu WPR po 2013 r., w tym płatności bezpośrednich, który będzie zgodny z oczekiwaniami Polski. Celowi temu podporządkowane były także działania Rządu, w tym Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi, w ramach przewodnictwa Polski w Radzie UE w drugiej połowie 2011 r. i priorytetów polskiej prezydencji w tym obszarze. Pomimo stosunkowo późnej publikacji przez KE pakietu legislacyjnego, Rządowi polskiemu udało się przeprowadzić otwartą, pogłębioną i intensywną debatę, dotyczącą przyszłego kształtu WPR, w ramach której priorytety te zostały wyraźnie zaakcentowane.

Proces dyskusji i debaty politycznej nad pakietem legislacyjnym KE znajduje się obecnie na początkowym etapie w Radzie UE i Parlamencie Europejskim. W trakcie dalszych prac zarówno te instytucje, jak i państwa członkowskie będą mogły wyrażać swoje wątpliwości, dotyczące poszczególnych kwestii w pakiecie, w tym także wątpliwości natury prawnej.

Warunkiem poprawy efektywności, zrównoważenia i wewnętrznej spójności WPR jest powiązanie alokacji środków z aktualnymi celami i zadaniami stawianymi przed tą polityką. Dlatego też w ramach zapewnienia równych warunków konkurencji polskiemu rolnictwu na jednolitym rynku, Polska będzie dążyć do ujednoczenia wysokości rekompensat za jednakowe wymogi stawiane producentom rolnym.

Łączę podpisaniem

Kazimierz Płoche
Z up. Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi
SEKRETARZ STANU
Kazimierz Płoche